

Deall y Farchnad Lafur

Newidiol

Lefel Mynediad 1 – Lefel 2

Sgiliau Bywyd a Gwaith
Cynnwys yr Uned

Cynnwys

Nod yr Uned	3
Dogfennaeth y Gymhwyster	3
Cynnydd ar draws lefelau	4
Gofynion Cyflenwi	6
Dull Asesu	8
Lefel Mynediad 1	9
Lefel Mynediad 2	9
Lefel Mynediad 3	10
Lefel 1	10
Lefel 2	10
Cynnwys yr Uned	11
Lefel mynediad 1	11
Lefel mynediad 2	13
Lefel mynediad 3	15
Lefel 1	17
Lefel 2	20

Nod yr Uned

Mae'r uned hon yn rhan o'r gyfres Sgiliau Bywyd a Gwaith. Mae wedi'i ddylunio'n bennaf ar gyfer dysgwyr 14-16 oed yng Nghymru i'w astudio fel rhan o gymwysterau 'Sgiliau Bywyd' neu 'Sgiliau Bywyd a Gwaith'.

Mae'r gyfres o unedau 'Deall y Farchnad Lafur Newidiol' wedi'i dylunio i ddatblygu dealltwriaeth dysgwyr o'r hyn sy'n effeithio ar y farchnad lafur, gan gynnwys cyflenwad a galw, datblygiad technolegol, a mentrau addysgol ac economaidd lleol a chenedlaethol, a datblygu'r sgiliau i addasu i ffactorau allanol wrth ystyried opsiynau gyrfa.

Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill

Dim ond unedau sy'n rhan o gymwysterau cymeradwy Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith Open Awards a all gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn.

Ni all unedau sydd wedi'u hardystio gan Sefydliadau Dyfarnu eraill, neu unedau a gymerwyd o gymwysterau Open Awards eraill, gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn. Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol ar draws cymwysterau o bob lefel a maint.

Dogfennaeth y Gymhwyster

Mae Manyleb yr Uned hon yn ddogfen orfodol ac rhaid ei darllen a'i chymhwyso ochr yn ochr â'r Canllaw Cymwysterau perthnasol (sy'n benodol i'r lefel) a Llawlyfr Darparwr Open Awards.

Cynnydd ar draws lefelau

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio ar gyfer dysgwyr o Lefel Mynediad 1 – Lefel 2. Gall dysgwyr symud ymlaen drwy'r lefelau drwy gydol eu taith addysg, neu ddechrau ar lefel uwch yn briodol i'w lefel ddysgu, eu targedau addysg a'u dyheadau.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r meysydd dysgu sydd wedi'u cynnwys yn yr unedau a sut y caiff y rhain eu trin ar bob lefel.

Cysyniad	Mynediad 1	Mynediad 2	Cofnod 3	Lefel 1	Lefel 2
Swyddi a rolau	Cydnabod gwahanol swyddi a thasgau	Adnabod gwahanol swyddi, tasgau a gweithleoedd	Disgrifio rolau swyddi ar draws sectorau	Disgrifio sectorau swyddi a sut mae rolau'n cael eu trefnu	Dadansoddi sectorau swyddi a sut mae rolau'n datblygu ac yn newid
Sgiliau a gwaith	Adnabod sgiliau syml a ddefnyddir mewn swyddi	Nodi'r sgiliau sydd eu hangen ar gyfer swyddi	Disgrifio'r sgiliau sydd eu hangen ar gyfer rolau gwahanol	Esbonio sut mae sgiliau'n ymwneud â chyfleoedd gwaith	Gwerthuso sut mae angen i sgiliau newid i ddiwallu gofynion y farchnad lafur.
Ymwybyddiaeth o'r farchnad lafur	Cydnabod y gall swyddi fod yn wahanol	Adnabod y gall swyddi newid dros amser	Disgrifio sut mae swyddi'n newid a pham.	Esbonio'r ffactorau sy'n effeithio ar argaeledd swyddi	Dadansoddi sut mae ffactorau'n dylanwadu ar argaeledd swyddi a'r galw am sgiliau
Ffactorau allanol (achos → effaith)	Adnabod dylanwadau syml (e.e. technoleg)	Nodi ffactorau sy'n effeithio ar swyddi	Disgrifio sut mae ffactorau'n newid swyddi (achos) → effaith)	Esbonio sut mae ffactorau'n effeithio ar gyfleoedd (achos clir → effaith)	Dadansoddi perthnasoedd rhwng ffactorau a gwerthuso eu heffaith
Opsiynau a llwybrau gyrfa	Dewis swydd sydd o	Adnabod dewisiadau gwaith sy'n	Nodi swydd realistig a amlinellu	Adnabod ac esbonio opsiynau a	Dewis a chyfiawnhau opsiynau gyrfa

	ddiddordeb i chi	gysylltiedig â diddordebau	camau gweithredu	llwybrau gyrfa	gan ddefnyddio gwybodaeth am y farchnad lafur
Addasrwydd ac ymateb	Cydnabod bod pobl yn gwneud gwahanol swyddi	Nodi'r gall pobl ddysgu sgiliau newydd	Disgrifio ffyrdd o baratoi ar gyfer swydd	Esbonio sut i ymateb i newidiadau (e.e. hyfforddiant , sgiliau)	Gwerthuso sut i addasu i newidiadau yn y farchnad lafur a chyfiawnhau penderfyniadau
Galw Gwybyddol	Cydnabod, dewis	Adnabod, datgan	Disgrifio, amlinellu, cysylltu achos/effait h	Disgrifio, esbonio, cymhwyso	Dadansoddi, cyfiawnhau, gwerthuso

Gofynion Cyflenwi

Cyn darparu, rhaid bod gan ddarparwyr Gynllun Darparu ac Asesu cymeradwy sy'n mapio addysgu, dysgu ac asesu i'r holl feini prawf asesu (sy'n benodol i'r lefel) ym Manyleb yr Uned hon.

Disgwylir i ddarparwyr gynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu ac asesu o fewn cyfleusterau safonol ysgol/coleg/darparwr hyfforddiant. Dylai'r uned hon fod yn hygyrch ac yn gyraeddadwy heb fod angen seilwaith arbenigol, adnoddau drud neu amodau mynediad cyfyngol.

Adnoddau Staff

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod athrawon cymwys a phrofiadol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Rhaid i staff dosbarthu:

- cael profiad mewn addysg gyrfaoedd, datblygiad personol, neu sgiliau cyflogadwyedd
- gallu esbonio cysyniadau sylfaenol y farchnad lafur mewn ffordd hygyrch
- cefnogi dysgwyr i:
 - dehongli gwybodaeth
 - gwneud cysylltiadau rhwng sgiliau a chyfleoedd
 - myfyrio ar opsiynau gyrfa

Nid yw cymwysterau galwedigaethol ffurfiol yn orfodol; ond mae rhaid bod gan staff brofiad a chymhwysedd priodol.

Dylai fod gan staff dosbarthu gymhwyster addysgu neu hyfforddi cydnabyddedig, neu fod yn gweithio tuag ato, lle mae hyn yn ofyniad gan y darparwr.

Adnoddau Corfforol

Dylai darparwyr sicrhau mynediad i:

- proffiliau swyddi a gwybodaeth am y sector
- enghreifftiau o newidiadau yn y farchnad lafur (e.e. technoleg, datblygiadau lleol)
- esboniadau symlach o:
 - cyflenwad a galw
 - newid economaidd
 - llwybrau addysg a hyfforddiant
- templedi cynllunio a myfyrio

Ar lefelau uwch, gall adnoddau gynnwys:

- gwefannau gyrfaedd
- gwybodaeth i gyflogwyr lleol
- astudiaethau achos o ddiwydiannau sy'n newid

Defnyddio Gwybodaeth y Farchnad Lafur (GML)

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod gan ddysgwyr fynediad at wybodaeth briodol am y farchnad lafur, wedi'i graddio yn ôl lefel.

Mae enghreifftiau'n cynnwys:

- disgrifiadau swydd a gwybodaeth sector symlach (Lefelau Mynediad)
- enghreifftiau o swyddi neu gyflogwyr lleol
- gwefannau gyrfaedd neu lwyfannau Gwybodaeth am y Farchnad Lafur (e.e. Gyrfaedd Cymru)
- gwybodaeth am:
 - galw am swyddi a phrinderion
 - llwybrau hyfforddiant a chymwysterau
 - diwydiannau a thechnolegau newydd

Ar lefelau uwch, dylid cefnogi dysgwyr i:

- dehongli LMI
- ei ddefnyddio i lywio penderfyniadau gyrfa

Gofynion Mynediad

Nid oes angen unrhyw ddysgu na chymwysterau blaenorol ar ddysgwyr ar gyfer unrhyw un o'r unedau yn y gyfres hon. Fodd bynnag, wrth i lefel cymhlethdod yr iaith gynyddu drwy'r lefel, rhaid i'r darparwr gwblhau asesiadau cychwynnol cadarn i sicrhau bod y dysgwr yn gallu cael mynediad at y cynnwys ar y lefel y maent yn dechrau arni.

Dull Asesu

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio i'w hasesu drwy dasgau a gweithgareddau asesu a ddyluniwyd gan y darparwr.

Rhaid bodloni'r holl feini prawf asesu'n llawn er mwyn i'r dysgwr dderbyn marc 'pas'. Ni ellir gwneud unrhyw ddyfarniad rhannol os na chaiff unrhyw feini prawf asesu eu bodloni.

Mae'n ofynnol i ddysgwyr gasglu tystiolaeth mewn portffolio. Gellir cyflwyno hwn yn ddigidol (e.e. drwy system e-bortffolio) neu ar bapur, fel y bo'n briodol i'r dysgwr unigol. Lle bynnag y bo modd, anogir e-bortffolios.

Rhaid i aseswyr asesu'r dystiolaeth a gasglwyd gan y dysgwr yn erbyn meini prawf asesu'r uned i benderfynu a yw pob un wedi'i fodloni'n llawn ai peidio. Mae pob penderfyniad asesu yn destun i sicrhau ansawdd mewnol (IQA) gan y darparwr a sicrhau ansawdd allanol (EQA) gan Open Awards cyn i'r canlyniad gael ei gadarnhau.

Penderfynwyd bod y mathau canlynol o dasgau asesu yn addas ar gyfer y gyfres o unedau hon.

Lefel Mynediad 1

Dylai asesiad o Ddealltwriaeth o'r Farchnad Lafur Newidiol ar Lefel Mynediad 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Paru	Paru swyddi â lluniau neu dasgau
Cydnabyddiaeth	Adnabod swyddi o ddelweddau/fideos
Tasg Ddewis	Dewis swydd ddymunol
Trafodaeth gyda Chefnogaeth	Rhoi rheswm syml
Sylw	Cyfranogiad mewn gweithgareddau

Lefel Mynediad 2

Dylai asesiad o Ddealltwriaeth o'r Farchnad Lafur Newidiol ar Lefel Mynediad 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Atebion Byr	Adnabod swyddi, gweithleoedd, sgiliau
Paru	Paru sgiliau â swyddi
Trefnu	Swyddi grŵp neu weithleoedd
Trafodaeth	Esbonio newidiadau swydd syml
Tasg Proffil	Paru sgiliau personol i swyddi

Lefel Mynediad 3

Dylai asesiad o Ddealltwriaeth o'r Farchnad Lafur Newidiol ar Lefel Mynediad 3 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasgau Disgrifio	Disgrifio swyddi a sectorau
Esboniad Byr	Esbonio newidiadau swydd
Paru	Paru sgiliau â rolau
Tasg Gynllunio	Nodi camau i gael swydd
Trafodaeth	Trafod opsiynau

Lefel 1

Dylai asesiad o Ddeall y Farchnad Lafur Newidiol ar Lefel 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasgau Disgrifio	Disgrifio swyddi a sectorau
Esboniad Byr	Esbonio newidiadau swydd
Paru	Paru sgiliau â rolau
Tasg Gynllunio	Nodi camau i gael swydd
Trafodaeth	Trafod opsiynau

Lefel 2

Dylai asesiad o Ddeall y Farchnad Lafur Newidiol ar Lefel 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Ysgrifenedig	Disgrifio sectorau a rolau
Tasg Esbonio	Esbonio ffactorau'r farchnad lafur
Tasg Ymchwil	Adnabod opsiynau gyrfa
Tasg Gynllunio	Amlinellu llwybr gyrfa
Trafodaeth	Esbonio penderfyniadau

Cynnwys yr Uned

Lefel Mynediad 1

Teitl yr Uned: Deall y Farchnad Lafur Newidiol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM236

Lefel: Lefel Mynediad 1

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o'r hyn sy'n effeithio ar y farchnad lafur, gan gynnwys cyflenwad a galw, datblygiad technolegol, a mentrau addysgol ac economaidd lleol a chenedlaethol, a datblygu'r sgiliau i addasu i ffactorau allanol wrth ystyried opsiynau gyrfa.

Egwyddorion Cynyddu	
Cam cynnydd 1 - Gallaf - drwy chwarae - archwilio, darganfod a dechrau gofyn cwestiynau syml a chynnig atebion posibl yn seiliedig ar brofiadau blaenorol	

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Dysgu am swyddi gwahanol	1.1 Adnabod gwahanol swyddi o'r deunydd a roddir
	1.2 Adnabod tasgau syml sy'n gysylltiedig â swyddi
2. Gwybod y gall swyddi newid	2.1 Cydnabod y gall swyddi fod yn wahanol
	2.2 Cydnabod y gall swyddi newydd fodoli
3. Gallu adnabod dewisiadau gwaith	3.1 Dewis swydd sydd o ddiddordeb iddynt
	3.2 Nodi rheswm syml dros eu dewis

Cynnwys Dangosol	
Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr adnabod ystod fach o swyddi, e.e. athro, adeiladwr, nyrs, gweithiwr siop, drwy ddelweddau, fideos neu chwarae rôl AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr adnabod tasgau sylfaenol, e.e. athro yn helpu myfyrwyr, glanhawr yn glanhau.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Mae dysgwyr yn adnabod gwahaniaethau syml mewn swyddi penodol, e.e. dan do/allan, gweithio gyda phobl neu wrthrychau. AC 2.2 Mae dysgwyr yn adnabod newidiadau syml mewn swyddi a roddir neu dasgau sy'n gysylltiedig â gwaith, e.e. swyddi sy'n defnyddio cyfrifiaduron neu dechnoleg, gweithio gartref.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddewis un swydd o'r opsiynau a roddir sydd o ddiddordeb iddynt. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr roi rheswm syml, e.e. "Rwy'n hoffi helpu pobl".

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae ymholi, archwilio ac ymchwilio yn ysgogi chwilfrydedd am y byd, ei orffennol, ei bresennol a'i ddyfodol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 1 - Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd / Digidol
Sgiliau Cyfannol	Creadigrwydd ac arloesedd
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Datblygu syniad o ba sectorau sy'n gynaliadwy o ran yr amgylchedd a darparu cyfleoedd cyflogaeth.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol	Galluogi dysgwyr i ystyried y farchnad lafur yng Nghymru a thu hwnt a'r newidiadau sy'n digwydd iddi.

Lefel Mynediad 2

Teitl yr Uned: Deall y Farchnad Lafur Newidiol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM237

Lefel: Lefel Mynediad 2

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o'r hyn sy'n effeithio ar y farchnad lafur, gan gynnwys cyflenwad a galw, datblygiad technolegol, a mentrau addysgol ac economaidd lleol a chenedlaethol, a datblygu'r sgiliau i addasu i ffactorau allanol wrth ystyried opsiynau gyrfa.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 2 - Rydw i wedi bod yn chwilfrydig ac wedi gwneud awgrymiadau ar gyfer ymholiadau posibl ac wedi gofyn ac ymateb i ystod o gwestiynau yn ystod ymholiad.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Gwybod gwahanol fathau o swyddi	1.1 Adnabod gwahanol swyddi a'r hyn maen nhw'n ei gynnwys
	1.2 Nodi ble mae pobl yn gweithio
2. Gwybod bod swyddi'n cael eu heffeithio gan newid	2.1 Nodi ffactorau sy'n effeithio ar swyddi
	2.2 Nodi sut y gall swyddi newid
3. Gallu cysylltu sgiliau â swyddi	3.1 Adnabod y sgiliau sydd eu hangen ar gyfer swydd
	3.2 Adnabod swydd sy'n cyfateb i'w sgiliau a'u diddordebau

Cynnwys Dangosol	
Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau swydd a nodi beth maen nhw'n ei gynnwys e.e. mae cynorthwyydd manwerthu yn helpu cwsmeriaid mewn siop. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau le gwahanol e.e. ysgol, ysbyty, siop, fferm.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau ffactor e.e. technoleg, busnesau newydd. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr nodi un ffordd y gall swyddi newid e.e. rolau newydd, llai o swyddi llaw, defnyddio technoleg.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddwy sgil sydd eu hangen ar gyfer swydd benodol e.e. i fod yn gynorthwyydd manwerthu mae angen sgiliau cyfathrebu a gwaith tîm da arnoch; i fod yn godwr mae angen sgiliau digidol/TG a chyfathrebu da arnoch. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gymharu eu diddordebau a'u sgiliau eu hunain ag o leiaf un swydd.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae ymholi, archwilio ac ymchwilio yn ysgogi chwilfrydedd am y byd, ei orffennol, ei bresennol a'i ddyfodol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 1 - Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd / Digidol
Sgiliau Cyfannol	Creadigrwydd ac arloesedd
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Datblygu syniad o ba sectorau sy'n gynaliadwy o ran yr amgylchedd a darparu cyfleoedd cyflogaeth.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol	Galluogi dysgwyr i ystyried y farchnad lafur yng Nghymru a thu hwnt a'r newidiadau sy'n digwydd iddi.

Lefel Mynediad 3

Teitl yr Uned: Deall y Farchnad Lafur Newidiol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM238

Lefel: Lefel Mynediad 3

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o'r hyn sy'n effeithio ar y farchnad lafur, gan gynnwys cyflenwad a galw, datblygiad technolegol, a mentrau addysgol ac economaidd lleol a chenedlaethol, a datblygu'r sgiliau i addasu i ffactorau allanol wrth ystyried opsiynau gyrfa.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 3 - Gallaf ddefnyddio fy mhrofiadau, fy ngwybodaeth a fy nghredoau i gynhyrchu syniadau a fframio ymholiadau.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Gwybod am rolau swydd a sectorau	1.1 Disgrifio rolau swyddi mewn gwahanol sectorau
	1.2 Amlinellu'r sgiliau sydd eu hangen ar gyfer gwahanol swyddi
2. Gwybod bod swyddi'n cael eu heffeithio gan newid	2.1 Nodi ffactorau sy'n effeithio ar y farchnad lafur
	2.2 Esbonio sut y gall y ffactorau hyn effeithio ar swyddi
3. Gallu ystyried opsiynau gyrfa	3.1 Adnabod swydd neu opsiwn gyrfa
	3.2 Amlinellu'r camau i gael y swydd honno

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio swyddi o o leiaf ddau sector gwahanol, e.e. iechyd, manwerthu, adeiladu. Dylai disgrifiadau gynnwys beth mae pobl yn ei wneud a lle maen nhw'n gweithio. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr amlinellu o leiaf dwy sgil ar gyfer o leiaf dwy swydd wahanol, e.e. gweithiwr gofal oedolion (cyfathrebu, datrys problemau); cynorthwyydd gwaith fferm (gofalu am anifeiliaid, lefel dda o ffitrwydd).
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau ffactor gwahanol, e.e. technoleg, busnesau newydd, newidiadau yn yr ardal leol, cyfleoedd hyfforddi. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr esbonio achos ac effaith syml, e.e. peiriannau'n cymryd lle rhai swyddi, siopau newydd yn creu swyddi, mwy o hyfforddiant yn arwain at rolau mwy medrus.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Mae dysgwyr yn nodi opsiwn realistig ar gyfer swydd neu yrfa yn seiliedig ar eu sgiliau, eu gwybodaeth a'u meysydd diddordeb. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr amlinellu camau syml, e.e. hyfforddiant, cymwysterau, profiad gwaith.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae ymholi, archwilio ac ymchwilio yn ysgogi chwilfrydedd am y byd, ei orffennol, ei bresennol a'i ddyfodol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 1 - Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd / Digidol
Sgiliau Cyfannol	Creadigrwydd ac arloesedd
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Datblygu syniad o ba sectorau sy'n gynaliadwy o ran yr amgylchedd a darparu cyfleoedd cyflogaeth.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol

Thema	Rhesymeg
Cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol	Galluogi dysgwyr i ystyried y farchnad lafur yng Nghymru a thu hwnt a'r newidiadau sy'n digwydd iddi.

Lefel 1

Teitl yr Uned: Deall y Farchnad Lafur Newidiol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM239

Lefel: Un (1)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o'r hyn sy'n effeithio ar y farchnad lafur, gan gynnwys cyflenwad a galw, datblygiad technolegol, a mentrau addysgol ac economaidd lleol a chenedlaethol, a datblygu'r sgiliau i addasu i ffactorau allanol wrth ystyried opsiynau gyrfa.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 4 - Gallaf ddefnyddio fy mhrofiadau, fy ngwybodaeth a fy nghredoau i gynhyrchu syniadau'n annibynnol a fframio ymholiadau, gan ddefnyddio ystod o ddulliau ymchwil pan fo angen.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall sectorau swyddi a chyfleoedd	1.1 Disgrifio sectorau swyddi a rolau
	1.2 Mae dysgwyr yn disgrifio newidiadau mewn swyddi, e.e. oherwydd technoleg, datblygiadau lleol, neu newidiadau economaidd.
2. Deall ffactorau sy'n effeithio ar y farchnad lafur	2.1 Esbonio'r ffactorau sy'n effeithio ar argaeledd swyddi
	2.2 Esbonio sut mae'r ffactorau hyn yn effeithio ar gyfleoedd
3. Gallu cynllunio opsiynau gyrfa	3.1 Nodi opsiwn gyrfa gan ddefnyddio gwybodaeth am y farchnad lafur
	3.2 Esbonio'r camau sydd eu hangen i gael mynediad i'r yrfa

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1 AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio ystod o sectorau gwaith e.e. iechyd a gofal cymdeithasol, manwerthu, adeiladu, addysg, lletygarwch, digidol/technoleg, a gwasanaethau cyhoeddus. Dylai disgrifiadau gynnwys rolau nodweddiadol o fewn sectorau, e.e. nyrs, gweithiwr gofal, gwerthwr siop, rheolwr safle, athro, cogydd, technegydd TG. Gall dysgwyr gyfeirio at enghreifftiau lleol neu genedlaethol o gyflogwyr.

AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio newidiadau mewn swyddi, e.e. oherwydd technoleg, datblygiadau lleol, neu newidiadau economaidd.

Deilliant Dysgu 2 AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr esbonio o leiaf ddau ffactor allweddol yn y farchnad lafur. Gallai'r rhain gynnwys:

- cyflenwad a galw e.e. mwy o swyddi ar gael mewn sectorau sy'n tyfu
- newid technolegol e.e. awtomeiddio, digideiddio
- amodau economaidd e.e. dirwasgiad, twf
- mentrau addysg a hyfforddiant e.e. prentisiaethau, rhaglenni llywodraeth.

Dylai esboniadau ddangos achos ac effaith sylfaenol.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr esbonio sut mae o leiaf dau ffactor yn effeithio ar gyfleoedd gwaith, e.e.

- technoleg yn creu swyddi newydd ond yn lleihau eraill
- dirywiad economaidd yn lleihau swyddi gwag
- Buddsoddiad lleol yn cynyddu swyddi mewn ardaloedd penodol.

Gallai enghreifftiau gynnwys twf mewn swyddi digidol neu lai o alw am swyddi llaw.

Deilliant Dysgu 3 AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi opsiwn gyrfa realistig, wedi'i lywio gan ymwybyddiaeth o'r farchnad lafur e.e. swyddi sy'n galw'n lleol, sectorau sy'n tyfu.

Dylai dewisiadau ddangos rhyw ymwybyddiaeth o gyfleoedd yn hytrach na dewis sy'n seiliedig ar ddewisiadau'n unig.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr egluro camau clir i gael mynediad i'r rôl, megis cymwysterau gofynnol, llwybrau hyfforddiant e.e. coleg, prentisiaeth, profiad gwaith, neu ofynion mynediad.

Gallai enghreifftiau gynnwys TGAU, cyrsiau galwedigaethol, neu hyfforddiant yn y gwaith.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae ymholi, archwilio ac ymchwilio yn ysgogi chwilfrydedd am y byd, ei orffennol, ei bresennol a'i ddyfodol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 1 - Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd / Digidol
Sgiliau Cyfannol	Creadigrwydd ac arloesedd
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Datblygu syniad o ba sectorau sy'n gynaliadwy o ran yr amgylchedd a darparu cyfleoedd cyflogaeth.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol	Galluogi dysgwyr i ystyried y farchnad lafur yng Nghymru a thu hwnt a'r newidiadau sy'n digwydd iddi.

Lefel 2

Teitl yr Uned: Deall y Farchnad Lafur Newidiol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM240

Lefel: Dau (2)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o'r hyn sy'n effeithio ar y farchnad lafur, gan gynnwys cyflenwad a galw, datblygiad technolegol, a mentrau addysgol ac economaidd lleol a chenedlaethol, a datblygu'r sgiliau i addasu i ffactorau allanol wrth ystyried opsiynau gyrfa.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 5 - Gallaf gynnal yn annibynnol ystod o ymholiadau llawn a thrylwyr, gan ddewis y dull mwyaf effeithiol a chyfiawnhau fy methodolegau.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall dylanwadau'r farchnad lafur	1.1 Disgrifio ffactorau sy'n effeithio ar y farchnad lafur
	1.2 Disgrifio sut mae'r ffactorau hyn yn dylanwadu ar gyfleoedd gwaith
2. Deall sut i ymateb i newid yn y farchnad lafur	2.1 Esbonio sut y gall unigolion addasu i newidiadau yn y farchnad lafur
	2.2 Esbonio pwysigrwydd addasadwyedd wrth gynllunio gyrfa
3. Gallu gwneud penderfyniadau gyrfa gwybodus	3.1 Dewis opsiwn gyrfa gan ddefnyddio gwybodaeth am y farchnad lafur
	3.2 Cyfiawnhau penderfyniadau gyrfa yn seiliedig ar ffactorau allanol

Cynnwys Dangosol

Deiliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio o leiaf ddau o brif ddylanwadau'r farchnad lafur. Gallai'r rhain gynnwys: • cyflenwad a galw e.e. prinderau mewn gofal iechyd neu adeiladu • datblygiad technolegol e.e. deallusrwydd artiffisial, awtomeiddio, llwyfannau digidol • tueddiadau economaidd e.e. chwyddiant, buddsoddiad rhanbarthol, dirywiad/twf diwydiant • mentrau addysg a llywodraeth e.e. prentisiaethau, rhaglenni sgiliau, blaenoriaethau ariannu. Dylai dadansoddiad fynd y tu hwnt i ddisgrifiad i ystyried y cysylltiadau rhwng ffactorau. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio effaith y ffactorau hyn ar argaeledd swyddi, mathau o swyddi a'r sgiliau gofynnol, e.e. awtomeiddio yn lleihau rolau trefnol ond yn cynyddu rolau technegol, neu dwf economaidd yn cynyddu cyfleoedd cyflogaeth. Gall dysgwyr gyfeirio at enghreifftiau lleol, cenedlaethol neu sy'n benodol i'r sector.
Deiliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr egluro strategaethau ymarferol ar gyfer addasu, megis ail-sgilio, uwchsgilio, dysgu gydol oes, ennill sgiliau trosglwyddadwy, neu newid llwybrau gyrfa. Gallai enghreifftiau gynnwys dysgu sgiliau digidol, cwblhau cyrsiau hyfforddiant, neu ennill profiad gwaith. AC 2.2 Dylai dysgwyr allu esbonio pam fod addasadwyedd yn bwysig, gan ystyried ffactorau fel diogelwch swydd, diwydiannau sy'n newid, a datblygiad gyrfa hirdymor. Dylai esboniadau gynnwys ystyriaeth o ganlyniadau peidio ag addasu, e.e. cyfleoedd cyfyngedig neu anghydweddiad sgiliau.
Deiliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddewis opsiwn gyrfa wedi'i lywio gan dystiolaeth o'r farchnad lafur, megis galw am swyddi, twf yn y sector, neu argaeledd hyfforddiant. Gallai dystiolaeth gynnwys defnyddio ffynonellau gwybodaeth am y farchnad lafur e.e. gwefannau gyrfaedd, data lleol. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gyfiawnhau eu dewis o opsiwn gyrfa, gan ei gysylltu â ffactorau'r farchnad lafur e.e. galw, sectorau twf, sgiliau/diddordebau personol, a chyfleoedd yn y dyfodol. Dylai cyfiawnhad ddangos rhesymu clir yn hytrach na dewisiad syml.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae ymholi, archwilio ac ymchwilio yn ysgogi chwilfrydedd am y byd, ei orffennol, ei bresennol a'i ddyfodol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 1 - Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd / Digidol
Sgiliau Cyfannol	Creadigrwydd ac arloesedd
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Datblygu syniad o ba sectorau sy'n gynaliadwy o ran yr amgylchedd a darparu cyfleoedd cyflogaeth.

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol	Galluogi dysgwyr i ystyried y farchnad lafur yng Nghymru a thu hwnt a'r newidiadau sy'n digwydd iddi.